

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Tervetuloa Osaamisen tunnistamisen
työryhmän kuulemistilaisuuteen!**

Aloitamme klo 13.00.

Osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämä kuulemistilaisuus 29.9.2022

Tervetuloa tilaisuuteen! Aloitamme klo 13.00!

Tässä ohjeita, jotta tilaisuus on kaikin puolin sujuva ja miellyttävä:

- Pidäthän kamerasi ja mikrofoni suljettuna tilaisuuden ajan.
- Kokouksen chat-palsta on suljettu. Toivomme, että kommentoitte esityksiä ja tarjoatte edustamastanne näkökulmasta kommenttinne Howspace –alustalla.
- Howspace –alusta on avoinna 2 viikkoa tilaisuuden jälkeen, 13.10. asti.
- Mikäli ilmoittauduit sekä tilaisuuteen että Howspaceen, mutta et ole saanut kutsua alustalle tai et ilmoittautunut Howspaceen mutta haluaisitkin sinne kommenttoimaan, laitathan sähköpostia osoitteeseen jenni.larjomaa@gov.fi. Saat linkin alustalle tilaisuuden jälkeen.
- Tilaisuuden aikana emme voi antaa teknistä apua tai luoda Howspace -oikeuksia.
- Puheenvuorojen esittäjät voivat mielellään avata kameran puheenvuoronsa ajaksi.
- Tilaisuuden esitysdiat viedään työryhmän hankesivulta (hankesivulle pääset mm. TEM tai OKM tapahtumakalenterin kautta).

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Kuulemistilaisuuden ohjelma

Tervetulosanat, Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö, osaamisen tunnistamisen työryhmän puheenjohtaja

- tilaisuuden kulusta ja Howspace-tekniikasta, tilaisuuden juontaja, Teea Oja, työ- ja elinkeinoministeriö

Osaamisen tunnistamisen valtakunnalliset periaatteet ja tulevat kokeilut/pilotit, Katri Tervaspalo, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Jenni Larjomaa, työ- ja elinkeinoministeriö

Ennalta pyydetty kommenttipuheenvuorot osaamisen tunnistamisen valtakunnallisista periaatteista ja evästyksiä kokeiluihin/pilotteihin

- Milka Kortet, johtava asiantuntija, Palvelualojen työnantajat Palta ry
- Maria Mäkyinen, yhteiskuntasuhdejohtaja, ammattiliitto Pro
- Tapio Huttula, projektipäällikkö, Suomen Kasvukäytävä
- Eemeli Rajala, pääsihteeri, Suomen Opiskelija-Allianssi Osku ry

Paneelikeskustelu, juontajana Teea Oja, työ- ja elinkeinoministeriö

Tilaisuuden päätös ja muut mahdolliset kysymykset, Jenni Larjomaa, työ- ja elinkeinoministeriö

Tilaisuus päättyy viimeistään klo 15.00.

Osaamisen tunnistamisen työryhmän tehtävät

Edistää ja ohjata työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisen työvälineiden ja menettelyjen luomista:

- tukemalla työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamista **tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisen** tai **osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten kehittämisen** avulla.
- tekemällä ehdotuksen **valtakunnallisiksi periaatteiksi** työssä ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamiseen erityisesti työelämän ja työllistymisen näkökulmasta
- tekemällä ehdotukset **käynnistettävistä piloteista**
- **tukemalla** valtakunnallisten periaatteiden käyttöönottoa ja levittämistä
- **tukemalla** jatkuvan oppimisen digitaalisessa kokonaisuudessa kehitettävien työkalujen kehittämistyötä.

Työryhmän työskentely

Syksy 2021 – talvi 2022

Osaamisen tunnistamisen nykytila

Asiantuntijakeskustelut

- Pienet osaamiskokonaisuudet ja osaamismerkit
- Osaamisen tunnistaminen työelämässä
- Opinnollistaminen
- Maahan muuttaneiden osaamisen tunnistaminen
- Aiemmat selvitykset ja hankkeet
- Viitekehys ja osaamislukutukset

Sidosryhmäkuuleminen (11/2021)

Kevät 2022

Työryhmän ehdotukset:

- osaamismerkkien kehittämiseksi
- osaamisen kuvausten kehittämiseksi ja osaamisen näkyväksi tekemiseksi
- viitekehysten laajentamiseksi
- osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

Sidosryhmäkuuleminen (05/2022)

Syksy 2022

- Työryhmän ehdotusten viimeistely ja toiminnan suunnittelu
- Pilotti-/kokeiluhankkeiden periaatteet ja suunnittelu
- **Sidosryhmäkuuleminen (09/2022)**
- Väliraportti (12/2022)

2023 – 2024

- Ehdotettujen toimenpiteiden toteutus
- Pilottien /kokeiluiden käynnistäminen/toteutus / seuranta
- Johtopäätökset, suositukset ja loppuraportointi (12/2024)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi ja tulevat kokeilut/pilotit

Katri Tervaspalo, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jenni Larjomaa, työ- ja elinkeinoministeriö

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi *

- **Kenelle ja miksi?**
 - Sekä yksilöille että yhteisöillekin eri osaamisen tunnistamisen tilanteissa huomiotavaksi ja hyödynnettäväksi.
 - Periaatteiden tarkoituksena on korostaa osaamisen tunnistamisen tärkeyttä yhteiskunnassa.
- **Mitä osaamisen tunnistamisella tarkoitetaan?**
 - Yksilö havaitsee, sanoittaa ja tekee näkyväksi eri tavoin hankkimansa osaamisen sekä itselleen että ympäröivälle yhteiskunnalle. Osaamisen tunnistaminen on erityisen tärkeää erilaisissa siirtymävaiheissa.
- **Mitä valtakunnalliset periaatteet eivät koske?**
 - Osaamisen tunnustamisen prosesseja eli prosesseja, joissa yksilön näkyväksi tekemää ja tunnistettua osaamista tunnustetaan tutkintokoulutukseen hakeuduttaessa, suhteessa tutkintoihin, työn vaatimukseen tai rekrytointipäätöksiin.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

1. Kaikki osaaminen on arvokasta. Osaamista syntyy ja sitä voidaan hankkia ja tunnistaa eri tilanteissa ja ympäristöissä.

Osaamisen näkyväksi tekeminen tuo esille oppimisen monimuotoisuutta. Osaamista syntyy tai sitä voidaan tietoisesti hankkia erilaisten opintojen lisäksi esimerkiksi työssä, harrastuksissa, arjessa, järjestö- tai vapaaehtoistoiminnassa ja työnhauassa.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

2. Yksilön aloitteellisuudella on suuri merkitys oman osaamisen tunnistamisessa.

Osaamisen tunnistamisen prosessiin kuuluvat oman osaamisen havaitseminen, sanoittaminen ja näkyväksi tekeminen. Osaamisen tunnistaminen on urasuunnittelutaito, jota voi oppia ja harjoitella koko elämänkaaren ajan. Tämän kansalaistaidon kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota työpaikoilla, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan toiminnassa kuten harrastuksissa.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

3. Yksilön osaamisen tunnistamista tulee edistää tarjoamalla yhdenvertaisesti ja saavutettavasti tukea ja ohjausta eri tilanteissa.

Tuen ja ohjauksen tarve sekä niiden tarjoamisen tapa vaihtelevat yksilön tilanteen mukaan. Tukea ja ohjausta tulee tarjota esimerkiksi työpaikoilla, opinnoissa, työllisyyspalveluissa ja vapaa-ajan toiminnassa. Tuki voi olla esimerkiksi uraohjausta tai -valmennusta, muuta asiantuntijapalvelua, palveluun ohjausta tai digitaalisia palveluita. Työpaikoilla tuki voi tarkoittaa esimerkiksi myös tavoitteellisia osaamiskeskusteluita, vertaisoppimista ja mentorointia. Vapaa-ajantoiminnassa tämä voi tarkoittaa esimerkiksi osaamismerkkien tarjoamista tai osaamistodistuksen myöntämistä.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

4. Osaamisen näkyväksi tekemiseksi tulee olla avoimesti ja saavutettavasti tarjolla eri tilanteisiin sopivia työkaluja, jotka muodostavat johdonmukaisen ja helposti hyödynnettävän kokonaisuuden.

Digitaaliset työkalut ovat henkilökohtaisten palveluiden ohella keskeisiä osaamisen tunnistamisessa. Digitaalisia työkaluja tulee kehittää myös julkisena palveluna kaikkien yksilöiden ja yhteisöjen käyttöön. Julkisten osaamisen tunnistamisen digitaalisten palveluiden tulee olla kaikille avoimia ja niiden tavoitteena tulee olla jatkuvan oppimisen ja työllisyyden edistäminen.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

5. Osaamisen tunnistamisen prosessien tulee parantaa yksilöiden kokemusta osallisuudesta, omasta hyvinvoinnista ja kehittymismahdollisuuksista.

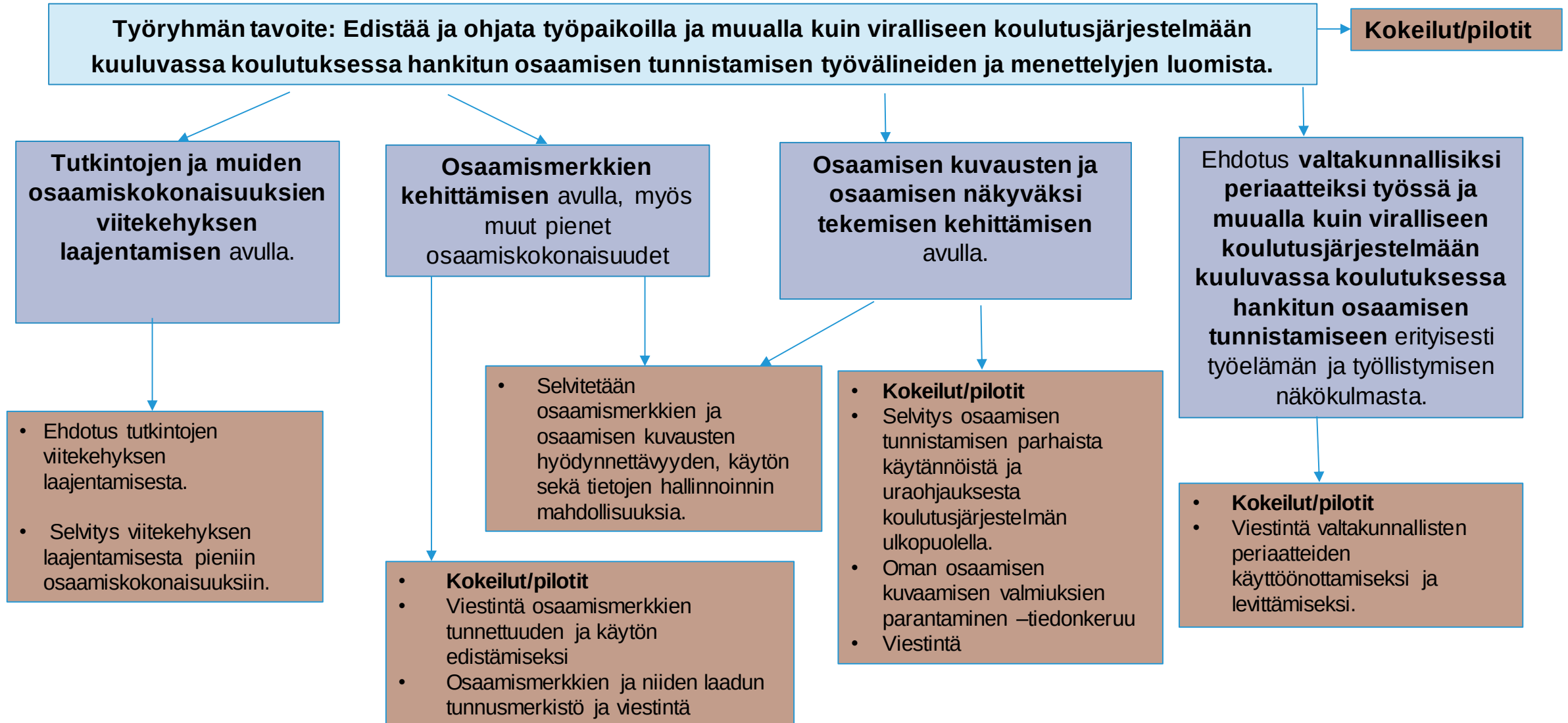
Osaamisen tunnistamiseen liittyvien menetelmien ja välineiden tulee perustua kannustaviin ja myönteisiin lähtökohtiin.

Luonnos osaamisen tunnistamisen valtakunnallisiksi periaatteiksi

6. Osaamisen tunnistamisessa mukana olevia tahoja tulee tukea.

Osaamisen tunnistamisen parissa työskenteleville tulee olla tarjolla mahdollisuuksia kehittää osaamistaan. Osaamisen tunnistaminen on kaikkien asia, yksilöiden lisäksi siitä ovat vastuussa erityisesti työpaikat, oppilaitokset ja työllisyyspalvelut sekä eri sektoreiden tieto-, neuvonta ja ohjauspalvelut. Toimijoiden hyviä käytäntöjä tulisi levittää ja kehittää.

Kokeilut/pilotit, ehdotetut selvitykset ja viestintätoimenpiteet

Työryhmän kokeiluista/piloteista

- Työryhmä muotoilee tarkemmat tavoitteet kuulemistilaisuuden jälkeen ja ne tullaan julkistamaan kilpailutuksen yhteydessä.
- Kokeilut/pilotit voivat olla eri laajuisia ja pituisia, korkeintaan n. 1,5 vuotta.
- Kokeilu-/pilottihankkeiden tuloksille asetetaan säännöllisesti seurattavat mittarit.
- Hakemuksessa tullaan edellyttämään mm. hankesuunnitelmaa (tavoitteet, tulokset, mittarit) sekä budjettia. Edellytämme säännöllistä raportointia sekä loppuraporttia.
- Kokeiluiden/pilottien kuvausten ja tulosten tulee olla julkisia ja tulosten levitettävissä laajempaan käyttöön.
- Hankkeet rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen avulla. (RRF)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kommenttipuheenvuorot

- Milka Kortet, johtava asiantuntija, Palvelualojen työnantajat Palta ry
- Maria Mäkynen, yhteiskuntasuhdejohtaja, ammattiliitto Pro
- Tapio Huttula, projektipäällikkö, Suomen Kasvukäytävä
- Eemeli Rajala, pääsihteeri, Suomen Opiskelija-Allianssi Osku ry

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Milka Kortet

Palvelualojen työnantajat Palta ry

Palvelualat Suomessa

Yli 40 % BKT:sta

Yli miljoona työllistä

Palvelut 1/3 viennistä

Paltan edustamat yksityiset palvelutoimialat: Liikenne ja logistiikka, informaatio ja viestintä, yritys- ja asiantuntijapalvelut, hallinto- ja tukipalvelut, viihde ja virkistys, tekniset palvelut ja muut palvelut.

palta

Osaaminen on ykkösjuttu

- Työnantaja ymmärtää **osaamisen strategiseksi asiaksi** (rekrytoinnit, urakierto, projektit/työn opinnollistaminen ja koulutukset)
- **Yksilön vastuu** osaamisensa kehittymisestä ja kyky reflektoida sekä sanoittaa osaamistaan
- **Formaalin kehittäjäorganisaation** rooli tunnistaa ja tunnustaa osaamista (muutenkin kuin koulutustarjonnan ja tutkintojen viitekehyksen kautta)
- **Julkiselta sektorilta tarvitaan ohjausta, tukea sekä digitaalinen jatkuvan oppimisen palvelualusta (yksilön osaaminen + koulutustarjonta + tekoäly)**

Osaamisen tunnistamisen valtakunnalliset periaatteet - Pron näkökulmasta

29.9.2022

Maria Mäkynen

Pron yhteiskuntasuhdejohtaja

Osaamisen tunnistamisesta on hyötyä työpaikoille

”Osaamisen tunnistamisesta on monia hyötyjä sekä yksilöille että yhteiskunnalle. Yksilön näkökulmasta onnistunut osaamisen tunnistaminen auttaa esimerkiksi lisäämään itsetuntemusta ja -luottamusta, asettamaan ja saavuttamaan ura- ja koulutustavoitteita, sekä edistää työpaikan saantia. Osaamisen tunnistamisen yhteiskunnalliset vaikutukset koskevat muun muassa työllisyyden, työelämän, osallisuuden, hyvinvoinnin ja yhteiskunnan toimivuuden paranemista.”

*Osaamisen tunnistamisesta on hyötyä **työpaikoille ja yrityksille**. Työelämä on yhä voimakkaammin osaamisintensiivistä ja yksilöllisestä osaamisesta riippuvaista. Innovaatiot ja tuotekehitykset syntyvät yhä voimakkaammin epätavanomaisista **osaamisen** kokonaisuuksista, joissa juuri työntekijöiden osaamisella on suuri painoarvo. Innovatiivista osaamista syntyy **formaalin ja epäformaalin** osaamisen rajapinnoilla.*

Lähes 80 prosenttia syntyvistä uusista työpaikoista edellyttää korkeatasoista osaamista. ([OKM](#))

*Työelämä tutkimuksessa puhutaan voimakkaasti työelämän pureutumisesta vapaa-ajan ja identiteetin puolelle, koska on **tunnistettu**, että juuri siellä on **sellaista osaamista** ja näkökulmaa, joista yritykset löytävät lisäarvoa. Vapaa-ajalla hankittu **osaaminen** on **yhä voimakkaammin** työpaikkojen intressissä.*

Kyse ei ole vain työpaikkojen luomisesta ihmisille, vaan yhtälailla osaajien luomisesta yrityksille.

1) Kaikki osaaminen on arvokasta. Osaamista syntyy ja sitä voidaan hankkia ja tunnistaa eri tilanteissa ja ympäristöissä.

→ *Osaamisen näkyväksi tekeminen tuo esille oppimisen monimuotoisuutta. Osaamista syntyy tai sitä voidaan tietoisesti hankkia erilaisten opintojen lisäksi esimerkiksi työssä, harrastuksissa, arjessa, järjestö- tai vapaaehtoistoiminnassa ja työnhaussa.*

”Tutkimusten mukaan aikuisten työuran aikaisesta ja työn vuoksi tapahtuvasta oppimisesta vain noin 10–20 % toteutuu koulutuksissa ja seminaareissa ja loput 80–90 % työn tekemisen lomassa”, tutkijat kertovat.” ([Edistys 1/2022](#))

- *Osaamisen tunnistaminen vaatii työpaikalla osaamisen **tunnistamisen infrastruktuuria** kuten osaamiskartoituksia, kannustavaa ilmapiiriä ja mahdollisuuksia soveltaa muuta osaamista työssä.*
- *Pro kannustaa työpaikkoja ottamaan käyttöön osaamiskartoitukset osana suunnitelmallista osaamisvisiota ja työpaikkojen (tki-) kehittämissuunnitelmaa*

Osaamisen tunnistamisen haasteet

Murrokset ja kriisit haastaa osaamista nopeasti

Monipaikkainen työ luo haasteita tunnistaa osaamista ja luoda yhteisöllisyyttä osaamisen tunnistamisen mahdollistamiselle. Myönteinen osaamisen sanoittaminen vahvistaa koko tiimin strategista tietoa tarvittavalle osaamiselle ja kehityssuunnalle organisaatiossa.

Turvallisen tilan rakentaminen: yhdenvertaisuusperiaatteiden kulttuuri voi paljastaa uusia taitoja ja rohkaista työntekijöitä tuomaan ”koko minän” osaamisalueineen työpaikalle

Moninaisten oppijoiden ja hiljaisten osaajien tunnistaminen

Vanhentuneet tutkinnot mutta ajanmukainen osaaminen pullonkaulana osaajapulaan

Koulutuspäivät laskussa jo 10 vuotta, tiputus on jopa 50% ja pohja löytyy koronan ajalta

Avoin kysymys: mitkä ovat konkreettiset porkkanat työpaikoille ottaa käytäntöjä käyttöön?

Osaamisen tunnistamisen kokeilukohteet

**Muutosintensiiviset moniosaajatyöpaikat
ovat hyviä kokeilujen kohteita**

Three thick, yellow, curved lines of varying lengths and positions, located in the bottom-left corner of the slide, creating a decorative graphic element.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tapio Huttula

Suomen Kasvukäytävä

www.suomenkasvukaytava.fi

#suomenkasvukaytava

Tunnistamisen periaatteet ja kokeilut

Osaamisen tunnistamisen työryhmän kuulemistilaisuus 29.9.2022, projektipäällikkö **Tapio Huttula** Suomen kasvukäytävä

PERIAATTEISTA JA KOKEILUISTA

Periaatteet

Yleiskommentit

- Positiivinen ajatusmalli
- Kokonaisvaltaisuus
- Monimuotoisuus
- Ohjauksen ja tuen tärkeys
- Jaettu vastuu ja yhteistyö

Kysymyksiä - pohdittavaa

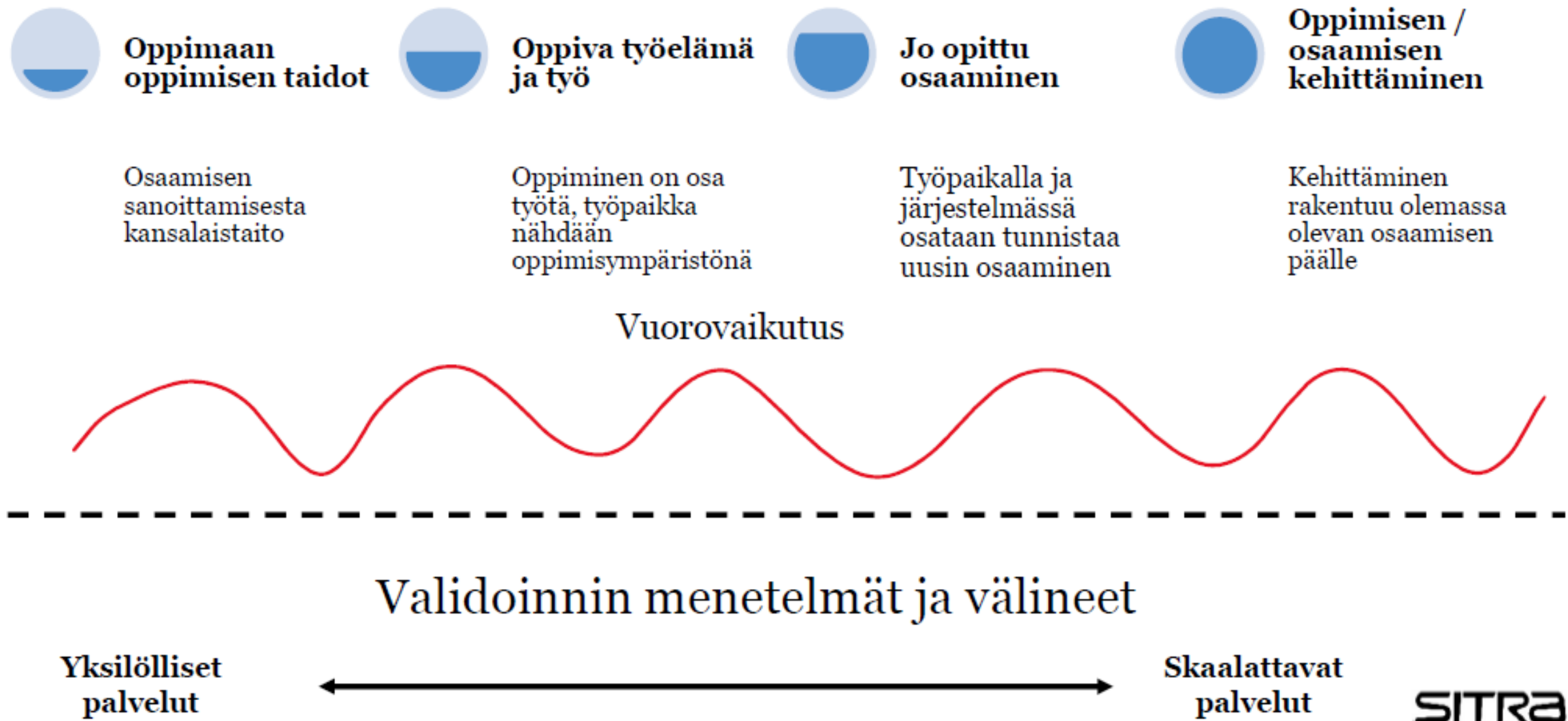
- Hajautettu vastuu ja eri roolit
- Skaalautuvuus ja teknologian hyödyntäminen

Kokeiluista

- Kokeilujen rooli
- Haluttujen vaikutusten määrittely
- Tarvitaan tietoa teknologioiden tuottamista höydyistä
- Palvelutarpeen kartoitus - asiakaslähtöisyys

Oppimisesta osaamisen tunnistamiseen

VAIKUTTAVUUSKETJU

IOOI-malli
I=Input
O=Output
O=Outcome
I=Impact

Mitä tehdään ja saadaan aikaan
käytännön tasolla?

Miltä onnistuminen 2-3 vuoden kuluttua
näyttää?

Mitä kohti halutaan
mennä tulevaisuudessa?

Kokeilu

1

Toimenpide
Teko
Projekti
Output

2

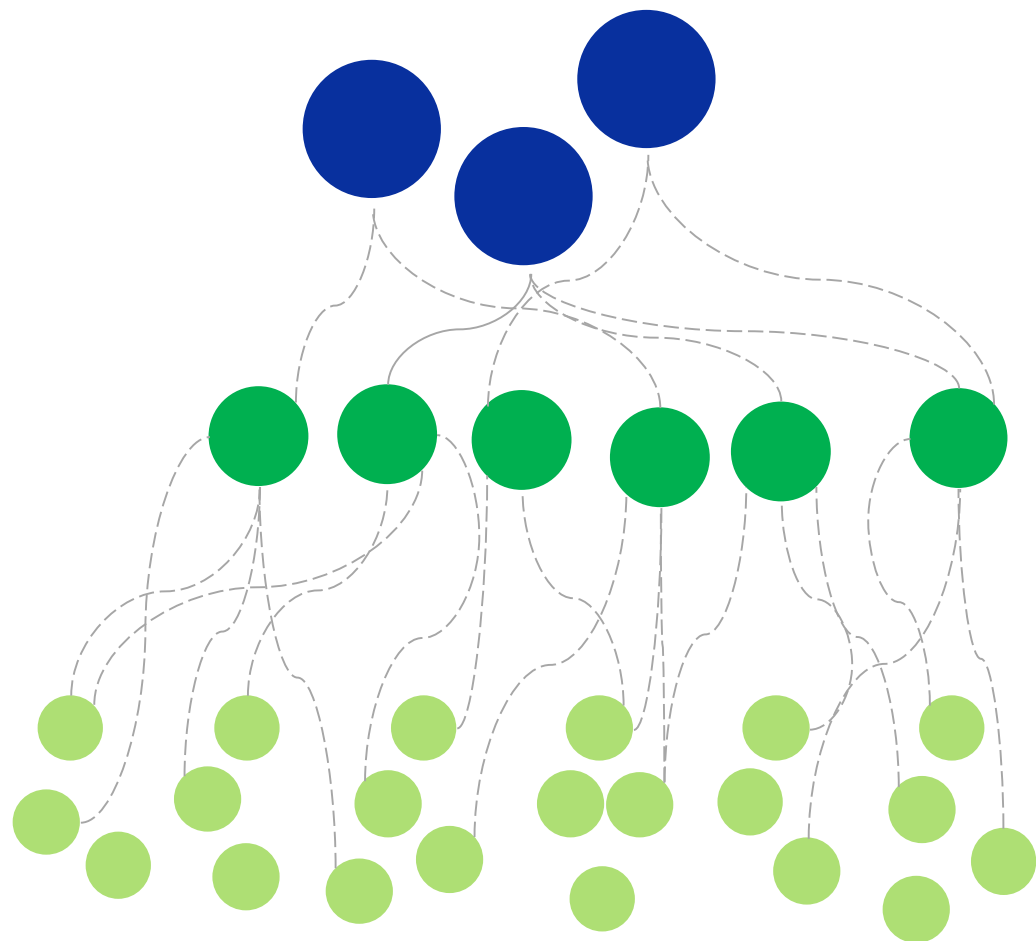
Tavoite
Muutos
Käyttöönotto
Outcome

3

Visio
Vaikuttavuus
Hyöty
Impact/ Value

Aluksi tehty kokeilu auttaa ymmärtämään muutostavoitetta (2)
sekä suunnittelemaan kehittämistyötä (1)

VAIKUTTAVUUS SYNTYY MONIA REITTEJÄ

VAIKUTTAVUUS / impact

Muutos keskipitkän ja pitkän aikavälin yhteiskunnallisessa hyödyssä. Mitä kohti haluamme mennä meidän alueellamme?

MUUTOS / outcome

Yhteiskunnalliseen hyötyyn vaikuttavat muutokset käyttäytymisessä ja rakenteissa. Mikä muuttuu? Miltä tilanne näyttää 1-3 vuoden kuluttua?

TEKO / output

Muutoksia tuottavat käytännön teot. Mitä tehdään ja saadaan aikaan käytännön tasolla?

Oppilaitokset tunnistamaan työssä olevien osaamista

Kohderyhmänä vailla ammatillista tai korkeakoulututkintoa olevat

- X kpl ammatillisia oppilaitoksia ja / tai ammattikorkeakouluja jalkautuu työpaikoille
- Soveltaa omia HOKS ja AHOT – prosessejaan
- Tunnistaa ja tunnustaa kohderyhmälle aiemmin kertynyttä osaamista

Vaikutustavoite

- Syntyy validointimenetelmä ja –prosessi
- Voidaan päättää oppilaitosten uudesta vastuusta / roolista aiheessa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Eemeli Rajala

Suomen Opiskelija-Allianssi Osku ry

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keskustelu

Työryhmän työskentely jatkuu

- Väliraportti valmistuu vuodenvaihteessa.
- Kokeilu-/pilottikilpailutukset käynnistyvät keväällä -23.
- Yhteistyö muiden hankkeiden ja kehittämistoimien kanssa jatkuu – mm. JOTPA, jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus (JOD), elinikäisen ohjauksen kehittämishankkeet.

Osaamisen tunnistamisen työryhmän järjestämä kuulemistilaisuus

29.9.2022

Kiitos osallistumisestasi!

- Howspace-alusta on avoinna 2 viikkoa tilaisuuden jälkeen, 13.10. asti.
- Mikäli ilmoittauduit sekä tilaisuuteen että Howspaceen, mutta et ole saanut kutsua alustalle TAI et ilmoittautunut Howspaceen mutta haluisitkin sinne kommentoimaan, laitathan sähköpostia osoitteeseen jenni.larjomaa@gov.fi. Saat linkin alustalle tilaisuuden jälkeen.
- Tilaisuuden esitysdiat päivitetään työryhmän hankesivuille (hankesivulle pääset mm. TEM tai OKM tapahtumakalenterin kautta).

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET